

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 18 lipca 2022 r.
(OR. en)

11029/22

ONU 97	DEVGEN 148
CONUN 143	SUSTDEV 131
COHOM 74	ENV 738
CFSP/PESC 956	CLIMA 364
COPS 337	COHAFA 72
CSDP/PSDC 457	MIGR 220
CONOP 57	CODUN 26
COTER 188	SAN 450
COAFR 188	CYBER 263

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Priorytety UE na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas 77. posiedzenia jej Zgromadzenia Ogólnego, wrzesień 2022 r. – wrzesień 2023 r. – Konkluzje Rady (18 lipca 2022 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas 77. posiedzenia jej Zgromadzenia Ogólnego, wrzesień 2022 r. – wrzesień 2023 r., w wersji zatwierdzonej przez Radę na jej 3889. posiedzeniu, które odbyło się 18 lipca 2022 r.

**Konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych
podczas 77. posiedzenia jej Zgromadzenia Ogólnego
(wrzesień 2022 r. – wrzesień 2023 r.)¹**

I. Wprowadzenie - DLACZEGO?

1. Dziś, gdy świat stoi w obliczu jednego z największych wyzwań dla ogólnoświatowego pokoju i bezpieczeństwa – wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie – utrzymanie opartego na zasadach porządku międzynarodowego, którego fundamentem jest Karta Narodów Zjednoczonych, jest ważniejsze niż kiedykolwiek. Dochodzą do tego istniejące rozłamy geopolityczne i kryzysy, takie jak pandemia COVID-19 czy zmiana klimatu. Zagrożenie suwerenności, integralności terytorialnej i niepodległości jakiegokolwiek państwa, pod jakimkolwiek pretekstem, stanowi zagrożenie dla nas wszystkich i nie może być tolerowane. Dopuszczenie do takiej sytuacji oznaczałoby akceptację porządku międzynarodowego opartego na użyciu siły.
2. Nieuzasadniona, niesprowokowana i niezgodna z prawem wojna napastnicza Rosji niszczy oparty na zasadach porządek międzynarodowy, światową gospodarkę i światowe bezpieczeństwo żywnościowe w sposób, który szkodzi wszystkim krajom. W obliczu tej zniewagi wobec ludzkości UE i jej państwa członkowskie przypominają o wiążącym charakterze całej Karty Narodów Zjednoczonych – w obszarze pokoju i bezpieczeństwa, praw człowieka, równości płci, godności ludzkiej, równych praw dużych i małych narodów – i podkreślają uniwersalność zasad leżących u podstaw ONZ. UE potwierdza swoje przekonanie, że najważniejsze wyzwania naszych czasów, ze względu na ich charakter i ogólnoświatowy zasięg, nie mogą być podejmowane przez państwa działające pojedynczo, lecz muszą być rozwiązywane wspólnie.

¹ W niniejszym dokumencie stosowanie terminu „UE” nie przesądza, czy kompetencje w danej sprawie należą do „UE”, „UE i jej państw członkowskich”, czy też wyłącznie do „państw członkowskich”.

3. Zdecydowana reakcja świata na to rażące naruszenie Karty Narodów Zjednoczonych stanowi ważny sygnał – multilateralizm i oparty na zasadach porządek międzynarodowy mają znaczenie, a na takie użycie siły nie powinno być miejsca w XXI wieku. W obliczu tego kryzysu ONZ zareagowała i dostosowała się do sytuacji, rozmieszczając i zwiększając swoją obecność tam, gdzie było to konieczne. Ta bezsensowna wojna powodująca ogromne spustoszenia, zniszczenia i ludzkie cierpienie musi się natychmiast zakończyć. UE i jej państwa członkowskie wraz z partnerami nie będą szczędzić wysiłków, by uczynić świat bezpieczniejszym miejscem do życia dla wszystkich – w Europie i poza nią – poprzez obronę demokracji, praw człowieka, praworządności oraz zapewnienie pokoju i dobrobytu.
4. Kiedy świat zaczynał leczyć się z pandemii, nieuzasadniona, niesprowokowana i niezgodna z prawem wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie rzuciła go w jeszcze bardziej niepewne czasy. Wojna Rosji przeciwko Ukrainie wywołuje niszczące skutki dla świata, który już cierpi z powodu pandemii COVID-19 i zmiany klimatu. Kraje, które z trudem odbudowują się po pandemii COVID-19 i czynią postępy w realizacji celów zrównoważonego rozwoju, stoją teraz przed kolejnymi wyzwaniami – nadchodzącymi ogólnoswiatowymi kryzysami w zakresie żywności, energii i finansów.
5. Teraz bardziej niż kiedykolwiek nadszedł czas, aby zademonstrować solidarność i pokazać, że multilateralizm sprawdza się w czasach kryzysu. Skutki agresji Rosji są globalne i dotyczą ludzi we wszystkich zakątkach świata, przy czym szczególnie dramatyczny wpływ wywierają na tych, którzy znajdują się w najtrudniejszej sytuacji. Podmioty wielostronne – Organizacja Narodów Zjednoczonych, międzynarodowe instytucje finansowe, G7 i G20 – powinny się zjednoczyć i zaproponować konkretne wielostronne rozwiązania w celu zaradzenia negatywnym skutkom i podstawowym przyczynom wzajemnie powiązanych kryzysów. Musimy działać teraz – aby uniknąć niepokojów społecznych i dalszej niestabilności w wielu częściach świata. UE będzie w tym względzie współpracować z działającą w ramach ONZ Globalną Grupą Reagowania Kryzysowego ds. Żywności, Energii i Finansów. UE i jej państwa członkowskie podjęły wiele inicjatyw mających na celu złagodzenie poważnych skutków światowego kryzysu żywnościowego i będą nadal współpracować ze wszystkimi partnerami, aby złagodzić jego skutki, w szczególności, ale nie tylko, aby rozwiązać problem braku bezpieczeństwa żywnościowego i niedożywienia oraz rosnących potrzeb humanitarnych.

6. Wojna Rosji przeciwko Ukrainie, będąca podstawowym sprawdzianem porządku międzynarodowego opartego na zasadach, ujawniła pewne istotne luki w globalnym zarządzaniu i ponownie podkreśliła potrzebę modernizacji i reformy Organizacji Narodów Zjednoczonych w świetle pogłębiających się rozłamów geopolitycznych. Powinniśmy wykorzystać historyczną szansę, jaką daje proces ONZ dotyczący „naszej wspólnej agendy”, aby wprowadzić ogólnoświatowe reformy zarządzania, tak aby skoncentrowany na ONZ system wielostronny był dostosowany do świata przyszłości i lepiej realizował nasze wspólne globalne zobowiązania. W tym celu UE będzie współpracować ze wszystkimi odpowiednimi podmiotami - w duchu prawdziwie integracyjnego i sieciowego multilateralizmu.

II. „Nasza wspólna agenda” – określenie naszej drogi ku przyszłości - CO?

1. Zapewnienie pokoju i dobrobytu

7. Organizacja Narodów Zjednoczonych jako jedyna organizacja skupiająca wszystkie państwa powinna nadal wspierać dialog jako najlepszy środek do osiągnięcia trwałych rozwiązań konfliktów we wszystkich częściach świata. W obliczu rosnącej liczby konfliktów siłowych, jak również gróźb użycia siły na całym świecie, powtarzających się naruszeń Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego, w połączeniu z wszechobecną kulturą bezkarności, istnieje potrzeba nowego i silniejszego podejścia do pokoju i bezpieczeństwa, opartego na prawach człowieka i podstawowych zasadach prawa międzynarodowego. Zdolność Rosji do utrudniania skutecznej reakcji Rady Bezpieczeństwa ONZ na jej własną agresję na Ukrainę pokazuje, że zestaw narzędzi, jakimi dysponujemy, nie jest odpowiedni do sprostania skali wyzwań, przed jakimi stoi świat.

a) Nowa agenda na rzecz pokoju

8. Dziś potrzebujemy ambitnej „nowej agendy na rzecz pokoju” – takiej, która wspiera kompleksowe i zintegrowane podejście oraz zajmuje się obecnymi i przyszłymi wyzwaniami i zagrożeniami dla pokoju i bezpieczeństwa, jednocześnie przyspieszając realizację agend na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz młodzieży, pokoju i bezpieczeństwa. Musimy zadbać o to, by Rada Bezpieczeństwa ONZ, jako główny organ odpowiedzialny za pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe, mogła pełnić swoją rolę w obliczu rosnących napięć geopolitycznych i rywalizacji. Niedawno przyjęta inicjatywa w sprawie stałego mandatu dla Zgromadzenia Ogólnego ONZ, które ma być zwoływane automatycznie za każdym razem, gdy Rada Bezpieczeństwa ONZ zgłosi weto, stanowi istotny wkład w zwiększenie przejrzystości i rozliczalności w ONZ. UE udziela pełnego poparcia inicjatywie dotyczącej zawieszenia uprawnień do weta w Radzie Bezpieczeństwa ONZ w przypadkach masowych okrucieństw.
9. W „nowej agendzie” należy położyć większy nacisk na zapobieganie, poprzez pełne wykorzystanie zestawu narzędzi dyplomatycznych Sekretarza Generalnego ONZ, w tym wzmocnienie zdolności mediacyjnych; należy też zapewnić jej spójność z podejmowanymi na wszystkich szczeblach wysiłkami na rzecz budowania pokoju i utrzymania pokoju. Musimy zapewnić większą skuteczność i wydajność misji pokojowych ONZ, zgodnie z agendą działań na rzecz utrzymania pokoju (A4P) i planem wdrożenia A4P+, oraz kierować się realnymi strategiami politycznymi, tak aby mogły one przyczyniać się do wspierania politycznych rozwiązań konfliktów, opartych na prawach człowieka. W podobnym duchu uwolnienie pełnego potencjału Komisji Budowania Pokoju oraz wzmocnienie jej roli doradczej, zwołującej i pomostowej pozostaje kluczem do wspierania wysiłków na rzecz pokoju na całym świecie. Można jeszcze bardziej wzmocnić rolę Komisji Budowania Pokoju jako platformy przyciągającej zaangażowanie polityczne rządów i głównych darczyńców na rzecz celów związanych z budowaniem pokoju i zapobieganiem konfliktom. Fundusz na rzecz Budowania Pokoju ONZ musi być odpowiednio, w sposób przewidywalny i trwale finansowany, a oceniane wkłady mogłyby stanowić istotne uzupełnienie w tym zakresie.

10. Musimy być lepiej przygotowani do stawienia czoła nowym zagrożeniom i wyzwaniom. „Nowa agenda” będzie wymagała wzmocnienia współpracy w celu zapobiegania i zwalczania terroryzmu i brutalnego ekstremizmu, przestępczości międzynarodowej, handlu ludźmi, ataków hybrydowych obejmujących instrumentalizację migrantów i uchodźców, a także zagrożeń związanych z cyberprzestrzenią w pełnej zgodności z prawem międzynarodowym, w tym z prawem dotyczącym praw człowieka, bardziej zdecydowanego zaangażowania w rozbrojenie, nieprolifrację i kontrolę zbrojeń, wzmocnienia globalnego zarządzania na rzecz pokojowego, bezpiecznego i zrównoważonego wykorzystania przestrzeni kosmicznej, a także wzmocnienia naszej zdolności przewidywania, co pozwoli nam zapobiegać sytuacjom kryzysowym, szybko na nie reagować i zarządzać nimi. UE będzie również współpracować z partnerami na rzecz ogólnoświatowej strategii przeciwdziałania zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencji w informacje.
11. UE będzie działać na rzecz utrzymania wielostronnych ram rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń, które znalazły się pod coraz większą presją po niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojnie Rosji przeciwko Ukrainie. Międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo zależą od poszanowania prawa międzynarodowego przez wszystkie państwa członkowskie ONZ i całą społeczność międzynarodową. Wzmocnienie ram wielostronnych ma kluczowe znaczenie dla zapobieżenia dalszemu pogorszeniu się sytuacji w zakresie bezpieczeństwa światowego.
12. Postępy w zakresie rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń będą stanowić istotną część „nowej agendy na rzecz pokoju”. UE będzie działać na rzecz wzmocnienia, wdrożenia i upowszechnienia wielostronnego systemu rozbrojenia i nieprolifracji. UE pozostaje mocno zaangażowana we wspieranie upowszechnienia i pełnego wdrożenia Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej. UE będzie nadal wspierać wielostronne instrumenty przeciwko broni chemicznej i biologicznej, aby utrzymać w mocy międzynarodowy prawny zakaz stosowania takiej broni i zapewnić brak bezkarności osób, które jej używają. UE będzie również nadal wspierać i wzmacniać instrumenty konwencjonalne, jak również wielostronne systemy kontroli eksportu. UE będzie nadal zajmować się pojawiającymi się wyzwaniami, w tym związanymi ze systemami śmiertelności broni autonomicznej, opowiadać się za odpowiedzialnym wykorzystaniem nowych technologii przez wojsko oraz wspierać odpowiedzialne zachowania i zapobiegać militaryzacji przestrzeni kosmicznej i wyścigowi zbrojeń w tej przestrzeni.

b) Troska o wszystkich

13. Nasze wysiłki na rzecz utrzymania pokoju i bezpieczeństwa są ściśle powiązane z naszą zdolnością do sprostania innym ogólnościowym wyzwaniom – do wykorzenienia ubóstwa, zmniejszenia nierówności i niesprawiedliwości, przeciwdziałania zmianie klimatu, zapobiegania utracie różnorodności biologicznej i degradacji środowiska, wspierania zdrowia na świecie, równości płci, powszechnej ochrony socjalnej i godnej pracy dla wszystkich, przestrzegania praw człowieka, zasad demokracji oraz propagowania praworządności i rozliczalności. Ponieważ do 2030 r. pozostało mniej niż dziesięć lat, a realizację celów zrównoważonego rozwoju dodatkowo utrudnia pandemia COVID-19, „potrójny kryzys planetarny” oraz ogólnościowe skutki rosyjskiej wojny napastniczej, musimy wejść na właściwe tory, zanim będzie za późno. Naszym głównym priorytetem jest wzmocnienie odporności na przyszłe wstrząsy oraz zapewnienie trwałej, sprawiedliwej i sprzyjającej włączeniu społecznemu odbudowy. W tym względzie UE będzie zwracać szczególną uwagę na to, by konsekwencje rosyjskiej agresji nie zniweczyły postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju ani w odbudowie po pandemii. Szybko rosnący ogólnościowy brak bezpieczeństwa żywnościowego i niedożywienie, których jesteśmy dziś świadkami, dobitnie przypominają o potrzebie wspierania zrównoważonych systemów żywnościowych i odporności na zmianę klimatu, zwłaszcza w regionach podatnych na zagrożenia. Agenda 2030 pozostaje naszym planem działania i musimy przyspieszyć jej realizację. Musimy przekształcić ten kryzys w okazję do stworzenia impulsu dla realizacji celów zrównoważonego rozwoju, aby nikogo nie pozostawić w tyle. W miarę jak kryzysy stają się coraz bardziej intensywne i złożone, kluczowa dla zapewnienia skutecznej reakcji zbiorowej pozostaje większa współpraca i synergia między podmiotami zajmującymi się pomocą humanitarną, rozwojem i budowaniem pokoju, zgodnie z ich odpowiednimi mandatami oraz przy znaczącym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego i innych podmiotów.

14. Inicjatywa UE Global Gateway stanowi ważny wkład w te wysiłki. Poprzez Global Gateway UE przedstawiła ambitną strategię mającą na celu stawienie czoła najbardziej palącym ogólnościowym wyzwaniom, stymulując rozwój inteligentnej, czystej i bezpiecznej infrastruktury w sektorach cyfrowym, energetycznym i transportowym, wzmacniając system opieki zdrowotnej, wysokiej jakości systemy edukacyjne i badawcze na całym świecie, a tym samym przyczyniając się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju. UE będzie wspierać odporne i finansowo zrównoważone inwestycje w zakresie łączności oraz sprzyjające włączeniu społecznemu i przejrzyste partnerstwa w tym zakresie. Nasza nowa strategia zwiększy inwestycje propagujące wartości demokratyczne, wysokie standardy i dobre rządy oraz umożliwi naszym partnerom rozwój ich społeczeństw i gospodarek z trwałymi korzyściami dla społeczności lokalnych. UE będzie nadal ściśle zaangażowana we wspieranie zrównoważonego rozwoju miast na całym świecie, dążąc do realizacji nowej agendy miejskiej.
15. Solidna umowa społeczna jest niezbędna, by ludzie mogli prowadzić godne życie i by wszyscy mogli uczestniczyć w życiu społecznym, jak obiecano w agendzie 2030. UE popiera propozycję Sekretarza Generalnego ONZ dotyczącą odnowionej umowy społecznej, która obejmuje silny wymiar społeczny i gospodarczy, w tym ochronę socjalną, godną pracę i wysokiej jakości edukację. Odbudowa umowy społecznej poprzez kompleksowe podejście oparte na prawach człowieka jest kluczem do przezwyciężenia braku zaufania między państwami, obywatelami i innymi zainteresowanymi stronami oraz do budowania spójności i solidarności społecznej, a także sprzyjającego otoczenia dla społeczeństwa obywatelskiego.
16. Pełne wdrożenie reformy systemu rozwoju ONZ i stały postęp w kierunku wzmocnionej ONZ „działającej jak jeden mąż” ma kluczowe znaczenie dla realizacji agendy 2030 w sposób bardziej zintegrowany, spójny, wydajny i ukierunkowany na wyniki. Ważną rolę w tym względzie odgrywają upoważnieni stali koordynatorzy ONZ. Istotna pozostaje potrzeba przewidywalnego i trwałego, długoterminowego rozwiązania finansowego dla systemu stałych koordynatorów.

c) Prawa człowieka i praworządność

17. Zbyt wiele osób pozostaje w tyle, jeśli chodzi o korzystanie z praw człowieka. Prawa człowieka, zarówno obywatelskie i polityczne, jak i gospodarcze, społeczne i kulturalne, są powszechne, niepodzielne, współzależne i powiązane. Należą się one każdemu, wszędzie i bez żadnego rozróżnienia. Poszanowanie, ochrona i realizacja wszystkich praw wszystkich ludzi, w duchu powszechnych wartości, będących podstawą sprawiedliwego, wolnego i zrównoważonego społeczeństwa, leży w interesie wszystkich. UE będzie nadal energicznie propagować powszechność i niepodzielność praw człowieka, równość płci, demokrację, dobre rządy i praworządność oraz zwalczanie korupcji, a także będzie bronić tych zasad. Będziemy również nadal wspierać i chronić przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka. UE będzie wspierać nową wizję praworządności przedstawioną przez Sekretarza Generalnego, która stawia ludzi w centrum systemu wymiaru sprawiedliwości. UE będzie nadal zdecydowanie sprzeciwiać się wszelkim formom dyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub społeczne, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub inne, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną i tożsamość płciową. UE potwierdza swoje zaangażowanie na rzecz równości i niedyskryminacji oraz prawa wszystkich osób do korzystania z pełnego zakresu praw człowieka i podstawowych wolności.

18. UE będzie opowiadać się za pełnym korzystaniem przez wszystkie kobiety i dziewczęta ze wszystkich praw człowieka, za równym, pełnym, skutecznym i znaczącym przywództwem i uczestnictwem, a także za ułatwianiem upodmiotowienia gospodarczego kobiet, zapewniając uwzględnienie głosów młodych kobiet i dziewcząt oraz ich rolę jako podmiotów zmian. Nie zaakceptujemy żadnych działań zmierzających do podważenia podstawowych wolności lub istniejących międzynarodowych zobowiązań w zakresie praw człowieka i będziemy nadal potępiać przypadki łamania i naruszania praw człowieka, gdziekolwiek mają one miejsce. UE będzie nadal umieszczać w centrum swoich działań zapobieganie wszelkim formom przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć oraz ich eliminację. UE potępia stosowanie przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, w tym jako broni wojennej. W coraz bardziej niestabilnym świecie, naznaczonym długotrwałą przemocą i konfliktami, ochrona ludności cywilnej, w tym kobiet i dzieci w konfliktach zbrojnych, pozostaje dla UE priorytetem. UE zajmie się nowymi, pojawiającymi się zagrożeniami dla praw człowieka, takimi jak zagrożenia hybrydowe, ryzyka związane z rozwojem technologicznym, zmianą klimatu i degradacją środowiska, a także utrzymującymi się skutkami trwającej pandemii COVID-19.
19. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do propagowania, ochrony i przestrzegania wszystkich praw człowieka oraz do pełnego i skutecznego wdrożenia postanowień pekińskiej platformy działania i programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju oraz wyników ich konferencji przeglądowych, a także podtrzymuje w tym kontekście swoje zobowiązanie na rzecz praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego. Mając to na względzie, UE potwierdza wolę propagowania, ochrony i realizowania prawa wszystkich osób do pełnej kontroli oraz do swobodnego i odpowiedzialnego decydowania – w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemocy – w kwestiach dotyczących własnej seksualności oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. UE podkreśla ponadto potrzebę powszechnego dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo kompleksowych informacji na temat zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz edukacji w tym zakresie, m.in. do kompleksowej edukacji seksualnej oraz do usług opieki zdrowotnej.

20. „Nasza wspólna agenda” stanowi ważne ramy dla włączenia praw człowieka do wszystkich filarów ONZ. UE podejmie wszelkie wysiłki, aby prawa człowieka znalazły się w centrum programu ONZ, i będzie propagować wzmocniony ogólnoświatowy system praw człowieka poprzez budowanie głębszych sojuszy z partnerami. Będziemy nadal opowiadać się za skutecznym funkcjonowaniem systemu praw człowieka ONZ i jego niezależnością, a także za zrównoważonym i odpowiednim finansowaniem.
21. Musimy również wzmocnić sprawiedliwość okresu przejściowego i rozliczalność za poważne naruszenia i nadużycia prawa w zakresie praw człowieka i naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym za pośrednictwem Międzynarodowego Trybunału Karnego, oraz przyspieszyć nasze prace na rzecz konwencji w sprawie zapobiegania zbrodniom przeciwko ludzkości i ich karania. UE nadal należy do zdecydowanych popleczników Międzynarodowego Trybunału Karnego i będzie nadal wzywać do powszechnej ratyfikacji statutu rzymskiego oraz do pełnej współpracy z MTK. Kluczowe znaczenie ma nadal pełne poszanowanie międzynarodowych praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, zasad humanitaryzmu, neutralności, niezależności i bezstronności, a także bezpieczny, szybki i niezakłócony dostęp podmiotów udzielających pomocy humanitarnej do ludności dotkniętej kryzysem. Sprawcy zbrodni międzynarodowych nie mogą pozostać bezkarni. UE będzie nadal zdecydowanie bronić praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego oraz będzie opowiadać się za nieograniczonym dostępem do międzynarodowych mechanizmów obrony praw człowieka. Skuteczna realizacja koncepcji obowiązku ochrony powinna również przyczynić się do tych starań.

d) Edukacja

22. Dostęp do sprawiedliwej i wysokiej jakości edukacji sprzyjającej włączeniu społecznemu jest nie tylko podstawowym prawem człowieka, ale ma również zasadnicze znaczenie dla postępów w realizacji wszystkich celów zrównoważonego rozwoju. Ma ona ogromną moc sprzyjającą transformacji na rzecz zrównoważonego, sprawiedliwego, sprzyjającego włączeniu społecznemu, bardziej równego i odpornego świata i odbudowy, w tym poprzez wspieranie równości płci w edukacji i poprzez nią. Pandemia jeszcze bardziej ograniczyła dostęp do wysokiej jakości edukacji, zwłaszcza w krajach rozwijających się, a w szczególności w krajach dotkniętych konfliktami i kryzysami humanitarnymi, pogłębiając istniejące wcześniej nierówności w edukacji. Przepaść cyfrowa jeszcze bardziej wpłynęła na systemy edukacji. Ten bezprecedensowy ogólnoswiatowy kryzys edukacyjny ma niszczący wpływ na prawa dzieci i młodzieży i ma konsekwencje dla pokoju, spójności społecznej i przyszłego dobrobytu.
23. UE jest mocno zaangażowana we wspieranie edukacji na wszystkich poziomach, wzmacnianie systemów poprzez zwiększone inwestycje oparte na dowodach, koncentrowanie się na sprawiedliwości i włączeniu społecznym, w szczególności na edukacji dziewcząt, oraz na nauczycielach i lepszych wynikach nauczania. Pilne jest zwiększenie krajowego i międzynarodowego finansowania edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem krajów o niskich dochodach i krajów niestabilnych, oraz zwiększenie wydajności polityki i współpracy podmiotów w zakresie planowania edukacji i wzmacniania systemu. Nowa inicjatywa UE dotycząca agendy cyfrowej i edukacji, podjęta na forum Rady Praw Człowieka ONZ, przyczyni się do sprzyjającego włączeniu społecznemu i równego dostępu do możliwości korzystania z nowych i powstających technologii w celu realizacji praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, w tym poprzez zapewnienie dostępu do edukacji cyfrowej na całym świecie. Istnieje pilna potrzeba wspierania lepszej edukacji i możliwości uczenia się przez całe życie dla wszystkich uczących się, rozwijania nauki i umiejętności w celu zwiększenia szans na zatrudnienie, wspierania rozwoju zawodowego nauczycieli na wszystkich poziomach oraz zapewnienia cyfrowego uczenia się i edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju. Musimy dopilnować, aby nadchodzący szczyt poświęcony transformacji edukacji miał prawdziwie transformacyjny charakter we wszystkich tych obszarach, aby wspierać sprawiedliwy dostęp do wysokiej jakości edukacji dla obecnych i przyszłych pokoleń. Będzie to ważna okazja, która pozwoli umieścić rozwój ludzki i edukację w centrum ogólnoswiatowej agendy do roku 2030 i później.

2. Większa gotowość na przyszłość

24. Agresja Rosji na Ukrainę spowodowała wzrost niestabilności i zwiększenie ryzyka fragmentacji społeczności międzynarodowej, pogłębione przez coraz poważniejsze społeczno-ekonomiczne konsekwencje konfliktu. Brak bezpieczeństwa żywnościowego, ograniczony dostęp do energii i surowców spowodowany zakłóceniami w handlu, a także reperkusje makroekonomiczne, takie jak wysoka inflacja i rosnący poziom zadłużenia, dotyczą wiele krajów na całym świecie. UE przyczyni się do złagodzenia najbardziej bezpośrednich skutków tego kryzysu i będzie współpracować z krajami partnerskimi w celu zbudowania długoterminowej odporności na takie wstrząsy.

a) Wzmocnienie światowego bezpieczeństwa zdrowotnego i gotowości w dziedzinie zdrowia

25. Pandemia COVID-19 ujawniła luki w światowej zdolności do szybkiego reagowania na ogólnoświatowe kryzysy zdrowotne i podkreśliła potrzebę stworzenia silniejszej i bardziej sprzyjającej włączeniu społecznemu ogólnoświatowej struktury opieki zdrowotnej, w której główną rolę odgrywałaby Światowa Organizacja Zdrowia (WHO). Kluczowym wnioskiem wyciągniętym z pandemii jest to, że obecne wielostronne ramy dla zdrowia na świecie nie są już odpowiednie i musimy znacznie zainwestować w zdolność do zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego na świecie, aby być lepiej przygotowanym w przyszłości. Poza walką z obecną pandemią i dążeniem do wyszczepienia całego świata, przy jednoczesnym zapewnieniu terminowego, przystępnego cenowo i sprawiedliwego dostępu do szczepionek, ostatecznym celem UE pozostaje dążenie do zapewnienia powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego oraz budowanie silnych i odpornych systemów opieki zdrowotnej w krajach partnerskich zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie“.

26. UE nadal będzie siłą napędową w negocjacjach w sprawie prawnie wiążącej konwencji, umowy lub innego instrumentu międzynarodowego mającego na celu wzmocnienie w ramach WHO zapobiegania pandemiom oraz gotowości i reagowania w razie pandemii. Aby przerwać cykl paniki i zaniedbań, potrzebujemy inteligentnych inwestycji, które zapewnią współpracę i skoordynowane, wspólne działania. Nowe porozumienie w sprawie pandemii zmieni bieg wydarzeń, zapewniając w tym celu nadrzędne ramy. UE oczekuje współpracy ze wszystkimi partnerami w celu osiągnięcia ambitnego wyniku. Równie ważne jest zapewnienie trwałego finansowania systemów zapobiegania pandemiom oraz gotowości i reagowania w razie pandemii, aby uniknąć w przyszłości powtórzenia się niszczących skutków zdrowotnych i społeczno-gospodarczych wywołanych przez COVID-19. UE z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie w tym celu nowego Funduszu Pośrednictwa Finansowego.

b) Zajęcie się „potrójnym kryzysem planetarnym”

27. „Potrójny kryzys planetarny” związany ze zmianą klimatu, utratą różnorodności biologicznej i zanieczyszczeniem środowiska stanowi egzystencjalne zagrożenie dla ludzi i planety i należy się nim zająć jak najpilniej – zagraża on bowiem zrównoważonemu rozwojowi, pogłębia istniejące zagrożenia, podważa prawa człowieka i pokój na świecie. W najnowszym sprawozdaniu Międzypaństwowego Zespołu ds. Zmiany Klimatu ostrzega się przed nieodwracalnymi skutkami globalnego ocieplenia, zauważając, że zmiana klimatu może wkrótce przerosnąć zdolności adaptacyjne nasze i przyrody, chyba że szybko zmniejszymy emisje. Na międzynarodowej konferencji Sztokholm+50 wezwano do silnej woli politycznej, aby pilnie przyspieszyć realizację zobowiązań na rzecz zdrowej planety i zaangażować się w systemową transformację, aby rozwiązać potrójny kryzys i zrealizować cele zrównoważonego rozwoju. Kluczowe znaczenie w tym względzie będzie miała również ogólnosiwiatowa transformacja systemów żywnościowych zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi na szczycie w sprawie systemów żywnościowych ONZ.

28. Musimy wspólnie podjąć działania następcze i w pełni wdrożyć zobowiązania z Glasgow oraz zapewnić bardziej ambitne plany podczas kolejnej COP w Egipcie. Kraje muszą przedstawić bardziej ambitne plany klimatyczne na rok 2030 oraz wiarygodne cele i plany na rok 2050. Musimy dostosować wszystkie przepływy finansowe zarówno do celu, jakim jest osiągnięcie poziomu zerowych emisji netto około połowy stulecia, jak i do porozumienia z Glasgow w sprawie wspólnego podwojenia środków finansowych na przystosowanie się do zmiany klimatu, aby osiągnąć równowagę między łagodzeniem skutków zmiany klimatu a wysiłkami przystosowawczymi. Musimy również dostosować wszystkie przepływy finansowe i inwestycje do ogólnosiwiatowych celów w zakresie różnorodności biologicznej, uwzględniając również międzynarodową przestępczość zorganizowaną jako źródło utraty różnorodności biologicznej, co ma zostać uzgodnione w tym roku w ambitnych globalnych ramach różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku. Będziemy dążyć do zawarcia prawnie wiążącego światowego porozumienia w sprawie walki z zanieczyszczeniem plastikiem.
29. Musimy wspierać Sekretarza Generalnego ONZ w jego wysiłkach na rzecz stopniowego wycofywania się z poszukiwań nowych paliw kopalnych i dotacji na paliwa kopalne. Koniecznie musimy przyspieszyć nasze wysiłki na rzecz odpornej i sprawiedliwej zielonej transformacji energetycznej na całym świecie. Musimy uczestniczyć w zawieraniu kolejnych partnerstw na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej z krajami partnerskimi z globalnego Południa, podczas i po COP27. Musimy zaangażować się w plan działania ONZ w zakresie energii do roku 2025 oraz w powiązane z nim zobowiązania energetyczne (Energy Compacts), pomagając rządowi i zainteresowanym stronom w realizacji ich zobowiązań energetycznych.
30. Oceany mogą być źródłem energii odnawialnej, niskoemisyjnej żywności i innowacji oraz mają zasadnicze znaczenie dla realizacji agendy 2030. Zakończenie w tym roku negocjacji w sprawie międzynarodowego prawnie wiążącego instrumentu dotyczącego ochrony i zrównoważonego użytkowania morskiej różnorodności biologicznej obszarów znajdujących się poza jurysdykcją krajową będzie kluczowym osiągnięciem dla zapewnienia korzyści dla ludzkości.

31. Woda ma strategiczne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju, a także dla pokoju i bezpieczeństwa oraz realizacji praw człowieka. Problemem wody należy się zająć we wszystkich sektorach i w wymiarze transgranicznym. UE będzie dążyć do zapewnienia ambitnego i wykonalnego wyniku konferencji ONZ w sprawie wody w 2023 r. w celu przyspieszenia realizacji związanych z wodą celów i założeń agendy 2030, w tym poprzez ustanowienie nowego urzędu specjalnego wysłannika ONZ ds. wody.

c) Włączenie cyfrowe i łączność cyfrowa

32. Przestrzeń cyfrowa jest bogata w możliwości, ale niesie również ryzyko związane z nadużywaniem technologii, takich jak sztuczna inteligencja, lub z cyberatakami, cyberprzestępczością i dezinformacją. Musimy wspierać otwartą, wolną, globalną, stabilną i bezpieczną cyberprzestrzeń, w której w pełni obowiązują prawa człowieka, podstawowe wolności i praworządność. Naszym zadaniem jest sprawienie, by transformacja cyfrowa była korzystna dla wszystkich – ochrona wspólnego dobra cyfrowego jako ogólnoswiatowego dobra publicznego, osiągnięcie przystępnej cenowo, rzeczywistej łączności i włączenia cyfrowego, zlikwidowanie przepaści cyfrowej oraz zapewnienie poszanowania i ochrony praw człowieka w internecie, podobnie jak w środowisku poza internetem. UE będzie nadal chronić i wspierać internetową przestrzeń obywatelską, ochronę danych, prawo do prywatności oraz przeciwdziałać sponsorowanym przez państwo ograniczeniom dostępu do informacji, w tym zamykaniu internetu. UE będzie współpracować z partnerami w celu wdrożenia Deklaracji na rzecz przyszłości Internetu, aby wspierać otwarty, wolny, globalny, interoperacyjny, niezawodny i bezpieczny Internet.

33. Inicjatywa Global Digital Compact zaproponowana przez Sekretarza Generalnego ONZ może służyć jako czynnik umożliwiający i przyspieszający realizację celów zrównoważonego rozwoju, z perspektywą dalszych postępów w innych obszarach. UE oczekuje konstruktywnego zaangażowania na rzecz ustanowienia prawdziwie skoncentrowanej na człowieku inicjatywy Global Digital Compact, takiej, która zapewni oparte na prawach człowieka podejście do przestrzeni cyfrowej i wykorzystania powiązanych z nią technologii, uwzględni zarówno szanse, jak i zagrożenia we wszystkich jej wymiarach oraz przełamię podziały. Rezultatem powinna być silniejsza, sprzyjająca włączeniu społecznemu, oparta na prawach człowieka i wielostronna administracja cyfrowa, obejmująca organizacje międzynarodowe, rządy, społeczeństwo obywatelskie, środowiska akademickie i sektor prywatny, z korzyścią dla wszystkich. UE oczekuje, że wysłannik ONZ ds. technologii pomoże utrzymać i udoskonalić obecny wielostronny model zarządzania internetem oraz zapewni zgodność z opartym na prawach człowieka podejściem do technologii cyfrowych w całym systemie ONZ.

d) Upodmiotowienie młodzieży

34. Mobilizowanie innowacyjnego potencjału młodych ludzi na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz bardziej demokratycznych, sprzyjających włączeniu społecznemu i pokojowych społeczeństw jest kluczem do realizacji agendy 2030 i odnowienia solidarności międzypokoleniowej. UE przyczyni się do upodmiotowienia młodzieży, wzmacniając jej potencjał, rozwiązując problem nierówności i oferując możliwości stymulowania zrównoważonego rozwoju w jej społecznościach, krajach i na świecie. Będziemy pełnić rolę przywódczą i wspierać znaczące, różnorodne i skuteczne zaangażowanie młodzieży zarówno w ramach ONZ, jak i poza nimi, jej pełny i aktywny udział w życiu publicznym i politycznym na wszystkich szczeblach jako zasadniczy aspekt demokracji, dobrych rządów i poszanowania praw człowieka. Silniejszy głos młodzieży, zwłaszcza młodych kobiet i dziewcząt, w ogólnoświatowym procesie decyzyjnym ma kluczowe znaczenie dla umożliwienia im działania jako podmioty opiniotwórcze, przyczyniające się do bardziej zrównoważonej polityki, przywracające zaufanie do instytucji publicznych i budujące lepszą przyszłość dla wszystkich – bardziej zieloną, sprzyjającą włączeniu społecznemu i cyfrową. Utworzenie Biura ONZ ds. Młodzieży będzie konkretnym krokiem w kierunku osiągnięcia tych celów.

III. W kierunku ONZ 2.0 - JAK?

35. Bardziej złożone środowisko ogólnoświatowe potwierdza potrzebę istnienia ONZ, która jest gotowa na przyszłość. Nie możemy rozwiązywać problemów XXI wieku za pomocą zestawu narzędzi z XX wieku. Musimy przejść od zwykłego reagowania na globalne wyzwania i kryzysy, takie jak konflikty, brak bezpieczeństwa żywnościowego czy zmiana klimatu, do zapobiegania kryzysom i głównym tendencjom, takim jak transformacja zielona i cyfrowa czy zmiany demograficzne, oraz lepszego ich przewidywania, a także włączenia naszych ocen do planowania strategicznego i tworzenia polityki. Aby to osiągnąć i w oczekiwaniu na Szczyt na rzecz Przyszłości mający się odbyć w 2023 roku, ONZ musi dostosować się do wizji Sekretarza Generalnego ONZ „Nasza wspólna agenda” i działać jako „Jedna ONZ” w całym systemie.
36. Aby zwiększyć skuteczność ONZ, musimy rozwijać nowe zdolności, które wspierają sprawność, integrację i spójność. UE wspiera modernizację ONZ poprzez inwestycje w „piątkę zmian”, z większym naciskiem na dane, zarządzanie oparte na wynikach i prognozowanie strategiczne. Zdolności te są podstawą koncepcji ONZ 2.0, zmierzającej do stworzenia bardziej zorientowanego na przyszłość systemu ONZ. Popieramy również propozycję utworzenia platformy kryzysowej, aby poprawić nasze wspólne podejście do zarządzania kryzysowego. UE z zadowoleniem przyjmuje propozycję przywrócenia rady naukowej Sekretarza Generalnego ONZ jako podstawowego elementu wzmocnienia procesu decyzyjnego w ONZ oraz jej roli jako źródła wiarygodnych danych i dowodów, a także jest gotowa udzielić pomocy w ramach własnych organów doradztwa naukowego. Szczyt na rzecz Przyszłości będzie właściwą okazją do dokonania bilansu i poczynienia postępów w tym procesie transformacji. UE oczekuje zaangażowania wszystkich podmiotów na rzecz wizjonerskiego i ambitnego wyniku szczytu.

37. ONZ 2.0 oznacza również organizację, która jest finansowana w sposób zrównoważony i która jest bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu, przejrzysta i rozliczalna. Wszystkie podmioty, takie jak społeczeństwo obywatelskie, obrońcy praw człowieka, partnerzy społeczni, młodzież, parlamenty, sektor prywatny, środowisko akademickie, a także organizacje regionalne, wnoszą własną odrębną perspektywę i wzmacniają nasz proces decyzyjny. Zwiększa to legitymację ONZ i pomaga pokazać naszym obywatelom, dlaczego multilateralizm i ONZ są najlepszym sposobem osiągnięcia wyników z korzyścią dla wszystkich. UE i jej państwa członkowskie pozostaną na czele działań wspierających dążenia do stworzenia bardziej nowoczesnej, wydajnej, przejrzystej i rozliczalnej ONZ. Będziemy nadal wspierać te zmiany, tak aby Organizacja Narodów Zjednoczonych była odpowiednio przygotowana na przyszłe wyzwania i możliwości.
